

JORDI PLAY

L'agricultura com a fórmula integral de producció d'aliments i de satisfacció d'altres necessitats de la comunitat està en perill davant l'ona que vol convertir-la en un simple objecte comercialitzable. Un debat candent en la pròxima Cimera de l'Alimentació, prevista del 5 al 9 de novembre a Roma.

—Què ens hi juguem, en la pròxima conferència de la FAO que ha d'avaluar fins on hem avançat des de la Cimera de l'Alimentació de fa cinc anys?

—El gran debat és fins a quin punt és possible una agricultura sostenible que es basa en una producció local que ha de proveir d'aliments els petits pagesos o, com defensen alguns països, liderats pels EUA, si el que cal és promoure una agricultura que tingui el comerç com a motor. A GRAIN (Acció Internacional pel Recursos Genètics) creiem que la base de l'agricultura ha de ser la producció camperola, familiar, que avui encara és el tipus que predomina al món. Però, és clar, calen polítiques de suport, i avui sembla que la política tira cap a un altre cantó, cap a la divisió del món en llocs on es pot produir i en llocs on no es pot fer.

El gran repte que afrontem a la cimera és com podem aturar aquesta gran màquina de comercialització que dona poder a les grans empreses que importen i exporten i produeixen tecnologia. Així mateix, també reflexionarem sobre què necessita l'agricultor, com ha de produir d'una manera

“La biodiversitat genètica pot ser el recurs dels petits agricultors per a una agricultura sostenible”

Henk Hobbelink

Biografia

La història de GRAIN ha transcorregut en paral·lel a la trajectòria professional de Hen Hobbelink. Agrònom de formació, Hobbelink potser hagués esdevingut entomòleg o fitomil·lorador si una visita a l'altiplà andí no li hagués obert els ulls a la greu qüestió de la biodiversitat genètica.

Després d'ocupar-se durant uns quants anys de la campanya de llavors de la International Coalition for Development Action (ICDA), va fundar GRAIN conjuntament amb Renée Vellvé l'any 1990.

Especialista respectat arreu del món en biodiversitat agrícola i biotecnologia, Henk és autor de diversos llibres, com *New Hope or False Promise?* ("Una nova esperança, o falses promeses?"), del 1987, o *Biotechnology and the future of world agriculture* ("Biotecnologia i el futur de l'agricultura mundial"), del 1991. Ha coeditat també *Cultivant diversitat*, l'any 1992. Com a coordinador de GRAIN, el seu treball des de l'oficina de Barcelona consisteix a procurar que el desenvolupament de la diversitat agrícola es converteixi en la meta dels esforços en recerca que s'esmercen a l'agricultura.

més sostenible —menys fertilitzants, mètodes d'agricultura orgànica, etc.

—Caldria, doncs, canviar les tendències actuals de comerç que propugna l'Organització Mundial de Comerç (OMC)?

—Sota la bandera del comerç, l'OMC ha anat assumint amb el pas del temps cada vegada més àmbits. En el cas de l'agricultura, la qüestió no és el comerç, sinó la producció local, en què es pot comercialitzar part de la producció —a nivell local, regional, internacional— però sempre des de l'òptica local. Hi ha un debat polític en què la preservació de les pràctiques locals entra en conflicte amb el desig de l'OMC d'engrandir el comerç internacional.

A la pròxima cimera hi haurà un fòrum de les ONG, que esperem que aplegui moltes organitzacions camperoles de tot el món, que tindrà com a línia de treball fer fora l'OMC de l'agricultura. Les polítiques agrícoles s'han de definir des de les necessitats de l'agricultura, i el comerç s'ha de situar en aquesta perspectiva.

—Hi ha un argument dels economistes liberals pel qual el progrés dels països del Tercer Món vindrà si acudeixen al mercat internacional a vendre els fruits de la seva agricultura.

—És un discurs fàcil. Als noranta, la distància entre països rics i pobres s'ha incrementat, en part perquè mentre que els països rics deien que hi havia la necessitat d'obrir mercats i introduir els països pobres en el sistema mundial de comerç, protegien la seva pròpia producció. I així han reforçat un sistema que queia sota el control de les grans empreses, que han viscut un procés de concentració en els últims anys, fins al punt que en el sector d'agroquímics ja només hi ha deu empreses. L'any 1990, el valor mundial de les empreses era de 500.000 milions de dòlars i ara s'ha multiplicat per deu o més. En molts sectors hi ha monopolis.

—On més evident és el monopoli, i més perillós, és en el sistema de patents de material genètic.

—D'un costat hi ha el discurs del lliure mercat i de l'altre, la mateixa OMC té un capítol anomenat Aspec-

tes dels Drets de Propietat Intel·lectual Relacionats amb el Comerç (TRIPS, per les seves sigles en anglès) que fa tot el contrari, que estableix que els països han de donar a les empreses patents sobre els productes que produeixen. Aquest sistema de patents fa que un grup petit d'empreses controli una gran part de la producció mundial. Si admetem que l'alimentació, el seu material genètic, es monopolitzi a través de patents, el paper que pot representar el petit agricultor es redueix. Com podem permetre que aquests gens, que provenen de biodiversitat dels països del Sud, puguin ser patentats per grans multinacionals?

—Es parla de solucions intermèdies, com crear una "cistella" de recursos genètics que restarien alliberats de pràctiques de monopoli.

—És una iniciativa que s'espera que s'aprovi a la cimera, com al "Compromís internacional sobre recursos genètics" que s'ha anat negociant al llarg dels últims deu anys. L'acord, depe-
nent del redactat final, pot potenciar un ús solidari del material genètic o ser un instrument que empenyi, dins de la lògica de l'OMC, cap a una comercialització de la biodiversitat, en què aquesta es converteixi en una *commodity* que es pot vendre o comprar. La biodiversitat és un producte de països com Brasil o Filipines, perquè les multinacionals puguin practicar l'enginyeria genètica, o es tracta d'un recurs per al desenvolupament d'una agricultura sostenible? A GRAIN creiem que aquesta última tendència hauria de ser la dominant. Estem involucrats en un projecte, anomenat "Cultivant biodiversitat", que involucra, a tots els continents, grups d'agricultors que treballen a nivell local aquesta agricultura per a la supervivència. En general, es creu que una agricultura uniforme, amb pesticides i enginyeria genètica, produeix més, però els sistemes integrats, basats en el coneixement tradicional i les llavors locals, produeixen més quilos per hectàrea, cosa que es comprova quan en una localitat s'ha produït un canvi de model.

Jordi Garriga

